

Svar på skriftligt spørsmål SSS 575/2016 rd

Svar på skriftligt spørsmål om konstnärernas och kulturarbetarnas utkomst

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål SS 575/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Paavo Arhinmäki /vänst:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra konstnärernas och kulturarbetarnas utkomst samt social- och pensionskydd?

Som svar på detta spørsmål anför jag följande:

Undervisnings- och kulturministeriets anslag stödjer på många sätt konstnärligt arbete och konstnärlig verksamhet genom vilken aktörerna själva kan främja den egna sysselsättningen och utkomsten samt sysselsättningen och utkomsten inom branschen såväl i hemlandet som utomlands.

Statens konstnärstipendier samt delvis statsandelar till museer, teatrar och orkestrar samt vissa andra separata objekt finansieras med allmänna budgetmedel. Utöver statsandelarna stödjer man genom tippningsvinstmedel som reserverats för att främja konst bland annat främjandet av olika konstarter, nationella kulturinstitutioner, kulturexporten och annan internationell verksamhet.

Museer, teatrar och orkestrar samt nationella kulturinstitutioner sysselsätter konstnärer och kulturarbetare och ger dem därigenom en utkomst. Stödet till kulturexport och internationalisering främjar rörlighet bland personer som utför kreativt arbete och resultatet av deras kreativa arbete och skapar därmed möjligheter att öka sysselsättningen och utkomsten. Med medel för främjande av konstarter stödjer man bland annat verksamheten inom organisationer som arbetar med att främja verksamheten inom olika konstarter i hemlandet eller utomlands och som därigenom främjar utkomsten och sysselsättningen.

Statens konstnärstipendier är avsedda att stödja det arbete som yrkeskonstnärer inom olika områden utför. Utöver dessa beviljas representanter för så kallade fria konster visningsstipendier för bildkonst och biblioteksstipendier. Därtill kan konstnärer och organisationer få statsbidrag för att genomföra konstnärliga projekt.

Vid undervisnings- och kulturministeriet bereds en process för 2017–2018. Syftet är att under processen utveckla konst- och konstnärspolitiken med beaktande av de förändringar som skett i verksamhetsmiljön, framtida utvecklingstrender och de olika konstarnas olikheter. Utvecklingsarbetet utgår från att staten stödjer utvecklandet av fungerande strukturer för olika kulturområden. Förutsättningarna för konstnärligt och annat kreativt arbete stöds med beaktande av

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 575/2016 rd

såväl den allmänna utvecklingen av samhället och kulturpolitiken som de konststartsspecifika särdragen. Det är med tanke på utvecklandet av olika konstarter viktigt att alla konstarter har strukturer som stödjer sysselsättningen och utkomsten.

Som stöd för utvecklingsprocessen bereds en förutredning om verksamhetsmiljön och utvecklingsbehoven inom den finländska konst- och konstnärspolitiken. Förutredningen utarbetas av Sällskapet för kulturpolitisk forskning Cupore. Målet med utredningen är att få en helhetsbild av de nuvarande strukturerna för främjande och finansiering av konst samt deras skuggområden och utvecklingsbehov i förhållande till konstfältets nuvarande tillstånd och trender. I förutredningen fokuseras särskilt på hur strukturerna för att stödja sysselsättningen och utkomsten fungerar inom olika områden inom konsten. Förutredningen, som kommer att färdigställas stegvis under 2017–2018, utgör en grund för arbetet för att utveckla konst- och konstnärspolitiken under 2017–2018.

Bildkonstnärers inkomstbildning har utretts som en del av det arbete som utfördes av en arbetsgrupp som undervisnings- och kulturministeriet tillsatte under 2015–2016 för att utreda avtals- och ersättningspraxis vid konstutställningar. Utifrån arbetsgruppens rapport (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:4) har man i statens budgetförslag för 2017 reserverat ett tilläggsanslag på 600 000 euro för utveckling av visuell konst under moment 29.80.52. Syftet är att en del av anslaget i form av understöd av pilotkaraktär ska allokeras till museer för att täcka utställningsarvodet till konstnärer. Det är också meningen att anslaget ska sporra museer att följa rekommendationerna om god avtals- och ersättningspraxis.

Lagen om statens konstnärstipendier kommer den 1 januari 2017 att ändras så att det är möjligt att avbryta en stipendieperiod på grund av arbete på samma sätt som det är möjligt att avbryta en pensionsförsäkring i anslutning till ett stipendium. Ändringen förtydligar stipendietagarens ställning och förbättrar personens möjligheter att periodisera användningen av stipendiet till en sådan tid då personen inte har någon anställning och utkomst.

Socialskyddet för personer som arbetar inom kreativa branscher och andra personer som sysselsätter sig själva utreddes av en av social- och hälsovårdsministeriet tillsatt arbetsgrupp 2012–2013 (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2013:34). I sitt arbete behandlade arbetsgruppen förslagen i en rapport av utredaren Tarja Cronberg (Kreativ tillväxt och konstnärers utkomst, Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:6), men beslutade att inte föreslå några ändringar i pensionskyddet.

Många problem i anslutning till utkomsten inom kreativa branscher anknyter till svårigheten att kombinera små inkomster inom det inkomstrelaterade socialskyddet. Jag understöder undersökandet av sådana modeller där arvoden som erhållits för konstnärligt arbete eller inkomster från kreativt företagande bättre kunde kompletteras med socialskydd. Regeringsprogrammet omfattar också ett försök med basinkomst. I försöket utreder man huruvida man genom en basinkomst kan minska fattigdomen och antalet missgynnade, minska byråkratin med anknytning till socialförmåner och beskattning och uppmuntra till arbete på ett sätt som är hållbart för den offentliga ekonomin.

Svar på skriftligt spörsmål SSS 575/2016 rd

I regeringsprogrammet identifieras att styvhet motverkar företagande och kreativitet samt banaliserar människors initiativ och delaktighet. Finland har på grund av överdriven reglering och administration förlorat sin flinkhet och konkurrensförmåga. Enligt regeringsprogrammet bör vi frigöra människors resurser för kreativitet, företagsamhet och skapande av välfärd. Hela samhället gynnas av att den allmänna ekonomiska driftigheten ökar. Denna driftighet omfattar även konstnärer och kulturarbetare.

Helsingfors 16.12.2016

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen